

МОЖНИ СЦЕНАРИЈА ПО ПРАШАЊЕТО ЗА ИМЕТО!

Првото сценарио, кое ми личи најверојатно, е тоа што може да се случи и воопшто да не добиеме покана за членство во НАТО. Ова произлегува од фактот дека интензивно се "бутка" опцијата за компромис пред Самитот. Знаејќи го "македонскиот став дека нема менување на името со цел за влегување во НАТО", покана нема да има доколку не се дојде до компромис во врска со името. Алијансата ги носи одлуките со консензус, така што ставот на Грција ќе мора да се почитува. Во таа насока со неформален заклучок ќе се заокружи фактот дека не е целисходно Македонија да се покани поради комплексноста на спорот со името, кој не може да се реши во духот на компромис и соработка, а чија комплексност најмногу беше потценувана од нас самите, со пасивност и немање стратегија во претходниот период.

Ова од едноставна причина што Алијансата во целина и земјите-членки не ќе сакаат да го стават под знак прашалник веќе и така разнишаниот кредибилитет на организацијата. Иако нашата страна "спиеше на уво" преку Привремената спогодба да се протне со ПЈРМ, што воедно ќе беше и најштетното решение, како и искористувајќи ја состојбата со Косово. За ова прашање лично неколку пати ја предупредив власта да биде внимателна, бидејќи проблемот со името ќе мора да се реши пред Самитот. Овие сугестии излегоа точни и што е најважно се случуваа во време кога имаше можност нешто да се направи во наша корист, додека денес веќе е доцна за тоа. Во вакви услови можеме сериозно да ја прокоцкаме нашата евроатлантска иднина што, исто така, е лоша опција.

Второто можно сценарио е нашата страна да потклекне и да се согласи на компромис и покрај постојаните изјави дека нема отстапки. Ова може да се заклучи од фактот дека цело време ние останувавме во преговорите, иако декларативно се застапувавме тезата дека нема компромис. Тогаш зошто преговаравме? Преговори се водат со цел да се постигне одреден договор во врска со определен спор. Оваа контрадикторност ќе повлече низа консеквенци на внатрешно политичката сцена. Со ваквиот потег премиерот го отвори ризикот на себе да го навлече бесот на сите граѓани на РМ, кои во него гледаат значајна фигура, со што може значително да си ја размрда својата позиција. Во таа насока, неговата улога околу прашањето со името и НАТО моментно е најделикатна.

Другиот вид последици од ваквиот исход се однесуваат на меѓународната сцена. Во зависност од видот на компромисот ќе зависат и последиците. Иако точно не знаеме каков ќе биде предлогот на медијаторот Нимиц, сепак може да се претпостави дека, во најмала рака, тој ќе предвидува сложено име за меѓународна употреба, односно за наше членување во меѓународни и регионални организации. Значи, доколку се дојде до евентуален компромис ние ќе членуваме во овие организации под "склепано" име, а за билатерална комуникација со одредени земји ќе го употребуваме нашето.

Оттука се поставува прашањето дали оние земји кои во билатералните односи нè признале под уставното име, ќе нè признаат по предложеното компромисно име или, пак, под уставното? Дали ќе постои одредба која ќе вели дека

може и двете имиња да се користат, како во мултилатералните, така и во билатералните односи? Повеќе од сигурно е дека Грција, а можеби и други земји, нема да го користат нашето уставно име и во билатералните односи, поради што е и целата оваа фарса. Мислам дека овие дипломатски "акробации" ќе создадат хаос во меѓународните односи и право, со што воедно ќе го заокружат преседанот, кој првично се направи со условувањето за нашето членување во ОН, практика која досега не постоела, но и која е спротивна на него.

Бидејќи Повелбата на ОН не предвидела одредби како се постапува во случај на преименување на земја, можам само да предвидам како ќе оди овој технички меѓународно-правен дел на гаснење на нашиот меѓународен персоналитет како ПЈРМ и воведување на новиот "склепан" персоналитет. Најверојатно Советот за безбедност ќе донесе резолуција врз основа на Поглавјето VI од Повелбата, со која ќе се констатира пронаоѓање на трајно решение за спорот околу името, ќе се угасне нашето членување под привременото име, понатаму ќе се утврди нашето преименување кое, во зависност од предлогот на Нимиц и од нашето и грчко пазарење, ќе се користи само за меѓународна и/или билатерална комуникација, за на крај веројатно да се заклучи дека и покрај менувањето на името ние сме во континуитет членка на ОН уште од нашето иницијално зачленување од 1993 г. Доколку ова не се утврди последново, тоа може да креира низа дополнителни правни консеквенци, како во насока на нашето досегашно и идно дејствување во ОН. По овој чекор веројатно резолуцијата ќе се испрати до Генералното собрание, кое само ќе ги потврди наоѓањата на Советот за безбедност и така "прекрстени" ние по втор пат ќе можеме да одиме во НАТО. Да не беше трагично, целата оваа лакрдија ќе беше смешна.

Третото и најневеројатно сценарио кое може да се случи е да добиеме покана за членство со отворено прашање за името, односно под референцата, со што до рокот за крајно зачленување во НАТО да најдеме решение за истото. Доколку во овој рок не се дојде до решение Грција може да направи маневри при процесот на ратификација, особено ако е подолг од она што го пропишува Спогодбата како услов за повлекување, односно да ни достави писмено известување, кое би стапило на сила по 12 месеци, дека се повлекува од Привремената спогодба и со тоа да го блокира нашиот влез во НАТО. Во ваков случај Грција би била претставена како држава отворена за договор и почитувач на обврските кои произлегуваат од Привремената спогодба.

Било кое од овие сценарија и да се реализира, во секој случај, нам ни претстои особено турбулентен период во меѓународните и во регионалните односи, што воедно ќе се рефлектира и врз домашната политичка сцена.

Јана ЛОЗАНСКА

Рубриците **ФОРУМ** и **ПИСМА** ја отсликуваат нашата отвореност кон јавноста. Овде автентично објавуваме и текстови кои не се во согласност со нашата уредувачка политика.